

ภาษีที่'ทน'ได้



ดุลยภาพ
ดุลยพินิจ

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นประเด็นฮอตอยู่ทุกวันนี้ เป็นความฝันของนักเศรษฐศาสตร์ด้านการคลังที่อยากให้มีการบังคับใช้เลยทีเดียวนะ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญด้านการกระจายรายได้ การศึกษาของอาจารย์ดวงมณี เลาวกุล ของ ม.ธรรมศาสตร์ พบว่าประเทศไทยที่แสนสุขของเรามีความเหลื่อมล้ำในเรื่องการถือครองที่ดินสูงมาก

กลุ่มคนที่มีที่ดินมากที่สุด 10% แรก ถือครองที่ดิน 60% ของประเทศ แถมผู้ที่มีที่ดินมากที่สุดในประเทศยังมีที่ดินในครอบครองถึง 600,000 ไร่ ในขณะที่เรามีประชากรยากจนอยู่เป็นจำนวนมากและที่ดินทำกินของชาวบ้านก็ไม่มีเอกสารสิทธิถึง 40%

ภาษีนี้อาจจะเป็นกลไกหลักที่จะลดความเหลื่อมล้ำใน

สังคมไทย และเป็นกลไกที่ลดแรงจูงใจในการสะสมที่ดินของบรรดาเศรษฐีที่ดิน เนื่องจากภาษีนี้อาจจะเก็บในอัตราก้าวหน้าสำหรับที่ดินที่ไม่ใช้ประโยชน์ จึงจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพราะจะลดการกักตุนและการเก็งกำไรจากที่ดินไปโดยปริยาย

ในปัจจุบันราคาที่ดินในเมืองแพงจนชนชั้นกลางยังซื้อไม่ได้ ต้องอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียม ผู้เขียนสันนิษฐานว่าราคาที่ดินที่แพงเกินควรนี้ ส่วนหนึ่งอาจเพราะมีการฟอกเงินที่ได้จากกิจกรรมที่ดิน เช่น การคอร์รัปชัน ค้ามนุษย์ ยาเสพติด หรือบ่อนการพนัน ฯลฯ ทำให้ราคาที่ดินของเราแพงผิดปกติ ราคาที่ดินริมทะเลในเกาะยอดนิยม ว่ากันเป็น 100 หรือ 200 ล้านบาทต่อไร่ ยิ่งติดชายหาดไม่มีถนนตัดผ่าน มีความเป็นส่วนตัวสูงก็ยิ่งแพง จนเมื่อนำที่ดินไปคำนวณผลตอบแทนไม่ว่าจะลงทุนในกิจกรรมใดก็แล้วแต่แทบไม่คุ้ม ธุรกิจที่เหมาะสมกับราคาที่ดินชายหาดน่าจะจะมีเพียงโรงแรมหรูๆ กาสีโน หรือคอนโดมิเนียมที่สูงเสียดฟ้า เพราะความสูงจะช่วยลดต้นทุนที่ดิน แม้แต่ผู้ประกอบการ SME ก็ยังไม่มิลิทธิลงทุน ถ้าไม่มีที่ดินที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ดังนั้น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดพฤติกรรมนี้ให้ลดลงได้

รายได้จากภาษีนี้อาจจะไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อนำไปทำนุบำรุงและจัดการสาธารณูปโภคในท้องถิ่น เพราะในปัจจุบัน อปท. เก็บรายได้ได้เพียงเจ็ดหมื่นกว่าล้านบาทเท่านั้น เมื่อท้องถิ่นมีรายได้มากขึ้นก็สามารถลงทุนในสาธารณูปโภคและบำรุงรักษาให้ดีขึ้น ที่ไปคิดว่า อปท. จะไปคอร์รัปชันมากขึ้นนั้น เห็นจะเป็นคนละประเด็น ถ้าจะพูดถึงเรื่องนั้นก็ต้องใช้กลไกอื่นมากกว่ากับดูแลกันต่อไป

ปัญหาของการจัดเก็บภาษีนี้น่าจะอยู่ตรงที่เป็นการเก็บทั้งส่วนที่เป็นบ้านและส่วนที่เป็นที่ดิน รวมไปถึงคอนโดมิเนียม เลี่ยงคัดค้านทำให้รัฐบาลมีที่พำนักจะยกเว้นให้บ้านที่ราคาต่ำกว่า 2 ล้านบาท ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าไม่ควรมีข้อยกเว้น เพราะถ้าแยกบ้านก็จะเหมือนภาษีโรงเรียนที่มีข้อยกเว้นเต็มไปหมด

ทั้งนี้ ผู้เขียนเสนอให้ใช้อัตราภาษีสู่ค่าถึงต่ำมากที่สุดในระยะแรก เช่น 100 บาทต่อปี และยึดกับขนาดบ้าน เพราะบ้านจะเสื่อมค่าไปตามเวลา สำหรับบ้านและคอนโดมิเนียมที่มีพื้นที่น้อยกว่า 30 ตร.ม. และ 200 บาทสำหรับพื้นที่ต่ำกว่า

100 ตร.ม. และขึ้น 100 บาท ทุกๆ 50 ตร.ม. ที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่เกิน 2,000 บาท/ปี ซึ่งเป็นอัตราที่ใครๆ ก็ "ทน" ได้ และให้มูลค่าภาษีนี้อื่นเพิ่มขึ้นทุกปีตามอัตราเงินเฟ้อ คนที่รับมรดกบ้านเก่าหรือคนแก่ที่อยู่มานานแล้วจะได้ไม่เดือดร้อนมากนัก

และยังอยากเสนอว่าทุกวันนี้ชนชั้นกลางในเมืองกรุงไม่มีกำลังที่จะมีบ้านและที่ดินเพราะที่ดินมีราคาแพง จะมีก็แต่ห้องชุดขนาดเล็ก เมื่อผ่านไป 30 ปีห้องชุดนั้นก็จะมีทรนจนเป็นรูลู สภาพแวดล้อมก็เสื่อมสภาพ ส่วนหนึ่งของรายได้จากภาษีนี้อาจควรเข้าสู่กองทุนฟื้นฟูอาคารชุดที่มีราคาต่ำกว่า 2 ล้านต่อยูนิต เพราะอาคารชุดที่มีอายุ 30 ปีก็ทรนจนทรนมาก ทั้งระบบน้ำ ไฟ ลิฟต์ ก็จะมีทรนจนใช้การไม่ได้เต็มที่ จึงต้องมีกรฟื้นฟูขนาดใหญ่ เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

หากจะใช้รายได้จากภาษีสู่ที่จัดเก็บตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ผู้เสียภาษียังจะ "ทน" ภาษีนี้อีกมากขึ้น

ส่วนที่ดินนั้นก็คงจะต้องเก็บภาษีตามราคาประเมิน ปัญหาไม่ได้อยู่ที่อัตรา แต่อยู่ที่ราคาประเมิน ซึ่งได้ปรับมาสูงพอสมควร ถ้าจะให้ประชาชนรับได้ในขั้นต้นก็ควรใช้สัดส่วนของราคาประเมินที่ต่ำเป็นฐานภาษีในตอนแรกๆ เช่น เก็บภาษีจากมูลค่า 20-30% ของราคาประเมิน แล้วค่อยๆ ยกระดับมูลค่าของราคาประเมินขึ้นไปปีละเล็กน้อย เช่น ปีละ 5% และไม่ควรมีข้อยกเว้นต่างๆ ให้กับใครเลย เช่น ยกเว้นให้ศาสนสมบัติ ส่วนราชการ ฯลฯ เพราะถึงแม้ที่ดินเหล่านั้นจะมีได้ใช้ไปเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ หากก็ยังคงถูกใช้ในฐานที่กักตุนมูลค่า (Store of value) เปรียบเหมือนเอาทองไปใส่ตู้เงิน

ธนาคาร ธนาคารก็คิดค่าเช่าตู้เงิน เป็นต้น

นอกจากนี้ เจ้าของที่ดินยังได้ประโยชน์จากการเข้าถึงสาธารณูปโภคต่างๆ ซึ่งเมื่อสาธารณูปโภคดีขึ้นตามวันเวลา ราคาที่ดินก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

ภาษีสู่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ใครๆ เขาก็มีกัน ใน ASEAN เช่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ได้หันและเกาหลีใต้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่ล้าหลังมากด้านภาษีต่างๆ เช่น ภาษี VAT ก็ต่ำกว่าประเทศอื่น ภาษีสู่สิ่งแวดล้อมก็ไม่ค่อยมี โรงแรม ภัตตาคาร และร้านค้าที่ปล่อยน้ำเน่าเสียลงทั้งคลองและแม่น้ำเจ้าพระยาทุกวันโดยไม่คิดที่จะรับผิดชอบอะไรเลย

หากกระทรวงการคลังอยากได้เงินมาปะกระชังขอแนะนำให้เก็บภาษีสู่เที่ยวทะเล เก็บนักท่องเที่ยวหัวละ 1,000 บาท จะเกิดได้รายได้ทันที 25,000 ล้านบาทต่อปี เก็บบนตัวไม้ให้ยุ่งยาก แล้วยังเป็นตัวช่วยชะลอนักท่องเที่ยวจีน ซึ่งจะต้องเข้ามาอีกจำนวนมหาศาล รั้งกันไม่ไหวแล้วไม่ไหว จึงต้องกรองเอาแต่นักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขับรถมาทางบกให้เก็บ 2,000 บาท เป็นภาษี+ค่าประกันภัยการเดินทาง และค่าประกันอุบัติเหตุสำหรับบุคคลที่ 3 เพราะในขณะนี้ คนจีนขับรถเข้ามาไม่มีเงื่อนไขให้มีประกันอุบัติเหตุ มีหน้าซำยังขับรถคนละฝั่งกับเรา ทำให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย สิ่งเหล่านี้ยังอาจจะช่วยลดการอาชญากรรม (จีน) ลงไปในตัว และจะได้มีเงินชดเชยค่าเสียหายเมื่อเกิดอุบัติเหตุในประเทศไทย

ภาษีสู่เที่ยวนี้ให้เก็บนักท่องเที่ยวทุกคนไม่ใช่เฉพาะแต่กับคนจีนเท่านั้น ทั้งๆ ที่นักท่องเที่ยวจีนสมควรจะต้องจ่ายแพงกว่า เพราะมาเบียดใช้ทรัพยากรกับคนท้องถิ่นมากกว่า ภาษีสู่เที่ยวนี้ได้มีการศึกษาโดย ศศ.ดร.อนันต์ วัฒนกุลจรัส ของนิด้าว่า จะทำให้เราเสียนักท่องเที่ยวไม่มากนัก แต่ประโยชน์ที่จะเกิดจากการจัดเก็บภาษีสู่เที่ยวก็คือ รัฐจะได้เอาเงินที่ได้ไปทำนุบำรุงแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรท่องเที่ยวของเราจะได้ยั่งยืนต่อไป

ส่วนภาษีสู่โรงเรียนกวดวิชาที่ว่าจะยกเว้น ก็เก็บไปเถอะค่ะ และช่วยเก็บภาษีสู่รายได้อาจารย์ที่สอนพิเศษด้วย อาจารย์จะได้สอนพิเศษน้อยลง และเอาเวลาไปเตรียมการสอนให้มากขึ้น

บทเรียนที่สำคัญของรัฐมนตรีการคลังก็คือ การเก็บภาษีสู่ต้องมีการสื่อสารกับประชาชนให้ชัดเจน ต้องมีการทำประชาพิจารณ์รับฟังข้อเท็จจริงต่างๆ เมื่อคราวผู้เขียนช่วยกระทรวงการคลังออกแบบภาษีสู่สิ่งแวดล้อม ยังต้องมีการระดมความเห็นจากสภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรมตั้ง 6-7 ครั้ง และเลือกระดับภาษีสู่ที่ "ทน" ได้คือ จ่ายแล้วต้นทุนยังแข่งขันกับชาติอื่นได้ ไม่ใช่อัตราตามวิชาการ แต่

มติชน

Matchon
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,100

Section: ประชาชน/กระแสรณรงค์

วันที่: ศุกร์ 3 เมษายน 2558

ปีที่: 38

ฉบับที่: 13536

หน้า: 20(กลาง)

Col.Inch: 95.91 Ad Value: 105,501

PRValue (x3): 316,503

คลิป: ชาว-ดำ

คอลัมน์: ดุลยภาพดุลยพินิจ: ภาษีที่'ทน'ได้

กระนั้นถึงตอนนี้ภาษีสิ่งแวดล้อมก็ยังไม่ออกไม่ได้ จึงอยาก
ให้กระทรวงการคลังจัดเอาภาษีสิ่งแวดล้อมออกมาด้วย
อย่าเพิ่งถอดใจเลยนะคะ เดินหน้าใช้ภาษีที่ "ทน"
ได้ไปก่อน อย่าเพิ่งค้นจนสุดซอย โอกาสการออก
กฎหมายภาษีไม่มากนัก มิฉะนั้น โอกาสปฏิรูปการคลัง
ก็จะเลื่อนลอยต่อไป!!